

Kiekvienas gali tapti buhalteriu

Burtai mesti, kaip sakė Cezaris. Nuo šiol būsiu buhalterė. Jeigu tiksliau – humanitarė buhalterė. „Įdomu, ar kur nors pasaulyje tokių būna?“ – suraukiau kaktą. Jei ne, aš būsiu pirmoji. Parodysiu, kaip reikia tvarkytis su pinigais! Visiems. Ir Henrikui, ir mamai, ir Danguolei dar nosį nušluostysiu. Mama buvo išpranašavusi, kad nebus iš manęs buhalterės. Kai kartą nusivedė į savo darbovietę Kultūros skyriuje, aš tokiu violetiniu spaudų rašalu sugėbėjau sulieti svarbiausią apskaitos žurnalą. Pamenu, kaip tada barėsi vyriausioji (ne, ne ragana, o buhalterė). Nuo tada aš buhalterių nemėgstu ir bijau. Bet dabar šitai baimei padarysiu galą. Man juk padeda pinigų energija!

Pasiėmiau seną pustuštį konspektų sąsiuvinį ir pieštuką. Pradėjau nuo išlaidų. Reikia sumokėti paskolų įmokas, atsiskaityti su Rūta už jos virtuvės lubų perdažymą. „Įdomu, kiek turėtų likti visoms kitoms išlaidoms?“ – mažčiau ir pieštuku paišiau ornamentus sąsiuvinyje. Štai paimkime maisto išlaidas. Asmeniškai aš per dieną neišleidžiu daugiau kaip dvidešimties litų. Įskaičiuoju ir pietus valgykloje, ir kavos gėrimą per pertraukėles, ir nereguliarius pasisėdėjimus kavinukėje po apsilankymo sporto klube. Per mėnesį dvidešimt darbo dienų – išeina, kad mano išlaidos maistui – keturi šimtai litų. Henrikas irgi pietauja mieste. Dar perka valgyti namie. Jis nuolat

alkanas. Tikriausiai išleidžia ne mažiau, o gal ir daugiau negu aš. Viena ausimi nugirdau, kaip per radijo tašką katedroje kalbėjo, kad statistinė lietuvių šeima maistui skirianti apie trečdalį savo pajamų. Trečdalis nuo mūsų uždirbamų penkių tūkstančių yra maždaug pusantro tūkstančio litų. Aš išleidžiu keturis šimtus, o Henrikas – tris kartus daugiau. Štai kur galimybė sutaupyti!

Taip besikaičiuojant grįžo namo ir pats Gena. Parsinešė alaus ir sūdytų riešutų.

– Kam tuos riešutus pirkai? Juk pilna spintelė, – papriekaištavau.

– Negenda. Suvalgysiu.

– Man atrodo, mes per daug pinigų išleidžiam maistui, – pradėjau svarbų pokalbį.

– Iš ko susidarei tokią nuomonę, – paklausė vyras, atsidarydamas butelį alaus.

„Gerk, gerk, kol dar gali“, – sušnibždėjau mintyse. O garsiai pasakiau:

– Manau, kad, ribodami išlaidas maistui, galime lengvai sutaupyti. Maisto išlaidų kontrolę perimu į savo rankas. Tavo kortelės sąskaitoje paliksim tik tiek pinigų, kiek reikia paskolai ir komunaliniams mokesčiams. Kitus pinigus turėsi parnešti namo. Sudarysiu sąrašą, ką ir kada reikia nupirkti. Kad nebūtų kaip dabar: šaldytuvas, regis, pilnas, o nėra ką valgyti. Paskui pusę šaldytuvo turinio tenka išmesti.

– O man tą *kanarėlių maistą* liepsi valgyti ar leisi normalaus nusipirkti? – ironizavo Henrikas, nežiūrėdamas į mane.

– Nuo šiol valgysi tik namini maistą, – nesileidau suerzinama, – pusryčiams sumuštinis – pigu ir sotu. Duona, kumpis ir marinuotas agurkas. Arba kepenėlių paštetas, kiaušinis ir salotos lapas. Arba mocarelos sūris, du griežinėliai pomidoro, žiupsnelis trinto baziliko ir kedro riešutų... Pietums irgi įdėsiu. Dabar juk vasara, man į darbą nereikia, galėsiu gaminti.

– Žiūrėk, kad nebūtų kaip tam čigonui, kuris bandė atpratinti arklį valgyti, – pasakė ir rūgtelėjo.

– Tu ne tik valgai, bet ir geri kaip arklys, – pyktelėjau. – Žinai, kiek tavo alus mums atsieina? Jei neklystu, bokalas kainuoja kokius šešis litus. Kiekvieną savaitgalį su Banderasu tu jų susiverti bent po keturis. Per metus kiek gauname? Tūkstantį litų?

Henrikas nieko nesakė, tik garsiai kramtė riešutus. Netiki jis manim. Netiki, kad galiu kuo puikiausiai tvarkytis su pinigais. Bet aš jam dar parodysiu. Nieko nesakysiu apie pinigų energiją. Galės paskui stebėtis, kai namus išpuošiu kaip muziejų. Reikia tik susitaupyti tuos tris su puse tūkstančio už paskaitų įrašus Angelei. O Henrikui pasakiau:

– Nepurkštauk, gausi ir šilto maisto. Pritaisysiu troškinukų, daržovyčių, išvirsiu naminės sriubytės...

– Kaip aš atrodysiu savo biure su puodais?

– O kas čia gėdingo? Pradėsi valgyti mano virtą maistą, pamatys kiti, irgi pradės neštis. Ar pas jus visi turtuoliai, kad gali sau leisti kasdien restoranuose pietauti?

Henrikas vėl nieko nepasakė. Dar nebuvo tikra, ar įtikinau jį taupyti renkantis maistą. Juk jeigu jis neišleistų

daugiau negu aš, iš karto sutaupyčiau septynis šimtus per mėnesį. Todėl entuziastingai pasakojau toliau:

– Kai valgysi sveiką maistą, nereikės pirkti jokių vitaminų ar maisto papildų – sutaupysime atsisakydami vaistų.

– Aš ir taip jų neperku. Čia tik tu vitaminus sau jom ryji.

– Neberysiu, – pasakiau trumpai. Tačiau mintyse pykteleėjau. Tai stuobrys, nesupranta, kad vitaminus odai, plaukams ir nagams aš geriu tik dėl jo. Kad jam gražesnė būčiau. – Ir jei mano išlaidas taip skaičiuoji, žinok, drabužių nebepirksiu. Pamatysi!

Šitą pažadą išpildyti bus lengva. Juk prieš kelionę į Egiptą prisipirkau tiek, kad visai vasarai užteks.

Henrikas, nieko nesakydamas, persėdo ant minkštasuolio ir įsijungė televizorių. Aš skaičiavau toliau. Šašiuvinyje nusipiešiau dekoratyvinį namelį su tvora ir obelimi šalia. Mūsų namai įrengti ir sutvarkyti. Jokių papildomų pirkinių nebebus. „Nebent dar reikėtų pastatomą šviestuvą įsigyti“, – pasvarsčiau. Tikriausiai ir elektros vienas šviestuvas eikvoja mažiau negu dvi eilės halogeninių lempučių palubėj. Reikės palaukti, kol bus kokios nors nuolaidos. Tuomet nusipirkčiau du. Du – gražiau. Taigi šviestuvas dar gali palaukti. Nebent pamatysiu tokį, koksai tikrai tiks ir patiks.

Taupyti vandenį, elektrą, dujas greičiausiai nepavyks. Vandenį ir taip taupau. Ir Henriką išmokiau nepalikti bėgančios srovės, kai valosi dantis. Daugiau vandens išleidžiu tikriausiai klube, o ne namie. Ten ir

pirtis, ir baseinas... O gal ir Henrikas gali praustis kur nors kitur.

– Henrikai, ar tavo biure yra dušas? – paklausiau.

– Ne, – trumpai atsakė Gena, neatitraukdamas akių nuo televizoriaus, o alaus butelio nuo burnos.

„Ne, tai ne“, – mintyse sutikau. Gal jam pasiūlyti praustis pas Banderasą. Tas juk, oho, kiek mums skolingas. Nors ne. Geriau jau tegu jis prausiasi namie... Taip bus sveikiau mūsų šeimai.

Kosmetikos irgi užteks tos, kurią parsivežiau iš Egipto. Muilo, šampūno, dušo želė, dantų pastos ir kūno pienelio buteliukai buvo išdėlioti viešbučio vonios kambaryje, beliko tik susidėti į lagaminą. Ir visai nesigėdijau. Aš už tai sumokėjau. Savo grožiui puoselėti išbandysiu ir liaudiškas priemones: grietinę, agurkus, citrinų sultis, bulvių tarkius, paprasčiausią aliejų. Ir maistas, ir vaistas. Kirpykla – pakentės iki rudens arba iki tol, kol grąžinsiu atostogų paskolą. Vasarą natūralioms blondinėms lengva apsieiti be kirpyklos. Manikiūrą, pedikiūrą pati galiu pasidaryti. Už sporto klubą sumokėjau metams. Jis dabar nieko nekainuoja.

„Taigi mėnesio pabaigoje, nors aš dabar, vasarą, ir negaunu atlyginimo, turėtų likti mažiausiai tūkstantis litų“, – reziuumavau taupymo planą. Štai kaip būna, kai reikalo imasi profesionalai. Pasikaustę profesionalai, beje. Ir, aišku, pinigų energijos dėsniai turi pradėti veikti.

Ne iš karto pajutau, kad Henrikas jau stovi man už nugaros ir per petį žiūri, ką aš rašau.

– Ką manai? – paklausiau.

– Žiūriu, tu čia labai rimtai viską skaičiuoji, – ištarė. Ironijos jo balse nebeliko.

– Aišku, kad rimtai. Jei parneši man visus pinigus, per pusmetį išsimokėsim banko paskolą už atostogas. Be kitų malonės. Niekas nė nesuuos, kad buvom prasiskoli-
nę iki ausų. Aišku, jei tu man padėsi, – dar pridūriau.

– Tai kiek tau reikia, kad parneščiau?

– Visus, kiek uždirbi. Išskyrus tuos, kurių reikia paskolų įmokoms ir mokesčiams už butą.

– Na, jau ne, brangioji. Aš tau sąžiningai atiduosiu tūkstantį ir sumokėsiu paskolas bei mokesčius už butą.

– Kaip išmanai, – sutikau.

Apskaičiavau, kad jam, sumokėjęs paskolų įmokas ir mokesčius už butą, turėtų likti keli šimtai litų. Tiek jau to, tegul turisi. Didelių nuodėmių su tokiais pinigais nepadarys.

Porą savičių taupiusi, skraidžiau lyg ant sparnų. Nė nemaniau, kad buhalteriaivimas taip pakeis mano nuotaiką! Nuo kuklaus maisto tik padidėjo ir dar labiau blizgėti pradėjo mano žalios akys. Tokio dvasinio pakilimo apimta, pirmą kartą ir susitikau su savo draugėmis – Danguole, Natalija ir Jurga. Natalija pasidžiaugė pamačiusi mane tokią pagražėjusią, o Jurgai rengiau mažytį siurprizą – ketinau papasakoti viską, ką manau apie Eduardą Lemauską ir santuokinę neištikimybę. Važiuodama mikroautobusiuku į sporto klubą ir klausydama, kaip gurgia alkanas pilvas, piktdžiugiškai dėliojuau: „Merginos, ar žinote, kur yra rašto, logikos, matematikos ir pinigų pradžia?“ Atsakymas paprastas – Mesopo-

tamijoje. „Jurga, o tu žinai, kad šumerų laikais pinigus mokėjo skaičiuoti jau mokiniai? Kaip? Tu nesidomi istorija? O Eduardas tai domisi... Kaip? Tu su juo seniai nesimatei?“ Piktdžiuga – visai malonus jausmas.

Egiptiečių patarlė sako, kad kartais ir kobra į liežuvį įsikanda. Jurga parbloškė mane taip, kad negalėjau nė prasižioti. Ir ne mane vieną – mus visas. Vos atsisėdusi prie staliuko kavinėje, ji pareiškė, kad išteka. Nei priėsi, nei atimsi! Aš taip ir likau išsižiojusi.

– Už ko? Negi už to Eduardo? Negali būti! Jis paliko savo žmoną? Pamiršo visus pinigus! Trenkė vidurio amžiaus krizė? – puolė klausinėti draugės.

Aišku, kad ne! Ne už Eduardo. Už kažkokio Pauliaus, apie kurį mes nei žinojome, nei girdėjome. Bet, pasirodo, jis Jurgos gyvenime visuomet buvo. Atsarginis variantas. Dar nuo mokyklos laikų.

– Dieve mano, kaip jis tave išlaikys? – kaip visada netaktiškai tėškė Danguolė.

– O manęs ir nereikia išlaikyti, aš pati išsilaikau, – koketiškai šyptelėjo Jurga. – Be to, jis irgi ne basas.

– Ne apie tai aš. Klausiu, kiek tu su juo tversi?

– Kol mirtis išskirs, – vėl šypsodamasi atsakė Jurga.

Labai ramiai. Aš taip nesugebėčiau. Bet, tiesą pasakius, Danguolės klausimai kirbėjo ir mano galvoje.

– Teisingai, Jurga, seniai laikas, – pabrąsino Natalija. – Geri žmonės, mylintys žmonės nesimėto. Griebk tu jį kuo greičiau, atšokit vestuves, pasigimdykit vaikutį...

– Tai gal tu iš reikalo? Laukiesi? Dėl to? – vieną po kito bėrė klausimus Danguolė. – Oi, nedaryk klaidos.

– Ne, Danguole, nebijok, nesilaukiu. O ir vestuvių nekelsim.

– Kaip? – dabar visos vienu metu suklusome.

Jurga nekels vestuvių? Nesivilks baltos suknelės? Nepirks puokštės? O juk tokia nuotaka būtų...

– Nusprendėme nedaryti. Geriau dviese išvažiuosime kur nors. Pasidžiaugsime vienas kitu. Čia gi mūsų šventė.

– O kur važiuosit? – šį kartą pasiteiravo Natalija.

– Į Pietų Prancūziją, – tyliai pasakė Jurga ir kaltai pažvelgė į mane.

Na, kodėl tik man taip nesiseka? Ir vėl man... Pirmiausia, tai vestuvės. Juk man niekas nesakė, kad jų galima nešvęsti. Be to, manęs niekas ir neklausė. Viskas buvo suorganizuota man nežinant. Viską suorganizavo Henriko mama – Gena jos vienturtis.

Tada buvo karšta vasara. Vestuves šventėme kaimo sodyboje pas Henriko tetą. Anyta surado ir šeimininkę, kuri su dar dviem moteriškėmis suruošė vaišes. Ir net svečius sukvietė. Iš viso gal šešiasdešimt svečių buvo, net ir tokių, kuriuos aš tuomet mačiau pirmą ir paskutinį kartą. Dar buvo Henriko pusbrolis Kęstas – sodybos šeimininkės sūnus. Nors ir su šventine šukuosena, nors ir su kostiumu, vis tiek iš kišenių norago rankenos kyšojo. Pasigėrė. Pradėjo kabinėtis. Iš pradžių bandžiau būti mandagi, bet paskui, kai šokdamas jis davė rankoms valių, neišlaikiau. Pabėgau pas Henriką. Tas pusbrolis iš paskos. Ir traukia mane nuo Henriko, sakydamas, kad jis dar su manim nebaigė. Jaunikis prisi-

minė, kas esąs: visa galva mažesnis ir kokiom trim arklio jėgom silpnesnis (Gena juk kompiuteristas, augęs ant kėdės prie stalo, o tas – raudonskruostis kaimo vaikas iš Suvalkijos lygumų), skėlė pusbroliui tokį antausį, kad tas nulėkė iki pat svirno durų. Sulėkė ir anyta, ir tetulė su dėdule. Nieko nesakė Henrikui, matyt, buvo susitaikę su tokiom Kęsto išdaigom. Nuvedė pusbrolių miegoti, ir daugiau aš jo vestuvių puotoje nebemačiau. Kitą dieną daugeliui svečių buvo bloga. Matyt, kai suvalgę visus šaltus ir karštus bei išgėrę visus lengvus ir stiprius svaigiuosius gėrimus apsinuodijo meduoliais. Ech, štai tokios buvo mano vestuvės.

Geriau būčiau kaip Jurga: Henrikui į parankę ir pirmyn į kokį nors įsimylėjėlių rojų! Dabar už tai jaučiuosi kaip apvogta. Pavogė mano svajonę. Negražu prisipažinti, bet kilo noras kaip nors užkerėti tą Jurgos kelionę... Kad bent mašina sugestų... Per daug jau jai viskas gerai.

Kita vertus, gerai, kad Jurga puotos nedaro. Man – tik išlaidų mažiau. Nereikės brangios dovanos, nereikės šventinės suknelės, batų, makiažo, šukuosenos ir kostiumo Henrikui. Pažiūrėkit, kiek sutaupau! Tiesiog dovana tos Jurgos vestuvės, o sutaupytas pinigas – tai dukart uždirbtas pinigas. Bent jau taip sako guru. O aš juo tikiu.